

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Історичний факультет
Кафедра соціальних і правових дисциплін

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Завідувач кафедри
Анатолій БЕРЖАНІР

"28" серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.33 Природоохоронна етика
Галузь знань **10** Природничі науки
Спеціальність: **101** Екологія
Освітня програма: **Екологія**

Робоча програма з дисципліни «Природоохоронна етика» для здобувачів вищої освіти
Спеціальності **101 Екологія**

Розробник:

Фуркало В. І. – кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 року

Завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін

Анатолій БЕРЖАНІР
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії
природничо-географічного факультету
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Інна РОЖІ
(підпис) (прізвище та ініціали)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, у тому числі:	90	
Аудиторні:	46	
Лекційні	22	
Семінарські / Практичні	-	
Лабораторні	24	
Самостійна робота	44	
Індивідуальні завдання	-	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння здобувачами вищої освіти систематизованими знаннями про природоохоронну етику як вид людської поведінки та діяльності, їх закономірності, поняття й категорії, з'ясування історії виникнення і розвитку етичних і естетичних уявлень.

Завдання: навчити здобувачів вищої освіти розуміти основні етичні та естетичні поняття, практично використовувати набуті знання у подальшій трудовій діяльності, в різних життєвих ситуаціях, вміння переконливо відстоювати свої моральні принципи, усвідомлювати значення категорії краси, художньо-мистецької творчості у професійній практиці.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

К07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результатами навчання за ОП:

ПР15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПР17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Етика. Предмет і завдання.

Тема 1. Предмет і завдання етики.

Етика належить до філософських дисциплін, оскільки вивчає не тільки стосунки між людьми, а й ставлення індивіда до світу. Вона досліджує цінності життя і світу, вчить оцінювати різноманітні ситуації морального вибору, відповідність вчинків і дій нормам моралі, налаштовує людину на вдосконалення свого буття, а також буття людства. З'ясовує місце людини у світі, її призначення, сенс життя.

Тема 2. З історії етики.

Термін «етика» походить від давньогрецького «етос», яке спочатку означало спільне житло, домівку, пізніше – звичай, норів, правило, характер. Античні філософи Емпедокл, Демокріт використовували його як встановлену природу конкретних явищ, як сутність першоелементів об'єктивного світу людини. Взявши за основу слово «етос» у значенні характеру, Арістотель утворив прикметник «етичний» для позначення чеснот людської вдачі, душевних якостей. Науку, що вивчає етичні чесноти він назвав етикою.

Тема 3. Моральні цінності та моральна культура.

Моральні цінності та моральна культура включають в себе основні поняття етики, які узагальнено відображають зміст, специфіку, сутність сторони моралі, закономірності моральних відносин, нормативність моральних уявлень. Категорії етики включають в себе: добро і зло, моральний обов'язок, моральну відповідальність, моральний вибір, справедливість, совість, честь і гідність, сенс життя і щастя, товарицькість, дружба, любов, сім'я і шлюб.

Змістовний модуль 2. Естетика. Предмет і завдання.

Тема 1. Предмет і завдання естетики.

Естетика – наука про становлення чуттєвої культури людини. Є особливою сферою філософського знання. Визначає шляхи формування досконалої людської чуттєвості, впливає на художню культуру суспільства. Сприяє виявленню творчих можливостей людини, її морально-естетичного потенціалу.

Завдання естетики – формування чуттєвої і духовної культури людини.

Тема 2. Структура естетичної свідомості.

Естетична свідомість – продукт значного історичного розвитку суспільства, існує як форма суспільної свідомості, що відтворює рівень естетичного освоєння світу. Існує також як особиста, індивідуальна характеристика окремої людини. Включає в свою структуру: естетичні почуття, естетичний смак, естетичний ідеал, естетичні теорії.

Тема 3. Основні естетичні категорії.

Серед багатьох понять, за допомогою яких естетика описує свій предмет, особливе місце займають естетичні категорії. Гармонія і міра, прекрасне і потворне, піднесене і низьке, трагічне і комічне – це духовні моделі естетичної практики людства, яка створює не тільки світ і багатство естетичних цінностей та потреб, а й систему понять і категорій, в яких закріплено досвід естетичного освоєння світу людиною.

Тема 4. Історичні закономірності художнього розвитку.

Мистецтво, як і кожне соціальне явище, має свою історію. Історія художньої діяльності включає в себе таку типологію: мистецтво доісторичної людини, мистецтво стародавнього світу, мистецтво країн стародавнього Сходу, давньогрецьке, давньоримське мистецтво, мистецтво середньовіччя, мистецтво Відродження, мистецтво Нового часу, мистецтво ХХ-ХХІ ст.

Тема 5. Модерністське мистецтво.

Естетика XIX і XX ст. є проблемою теоретичних пошуків у контексті філософських концепцій марксизму, позитивізму, психоаналізу, інтуїтивізму, феноменологізму, структуралізму, екзистенціалізму, неотомізму, постмодернізму.

Тема 6. Українська естетика: історична традиція й сучасний стан.

В історичному розвитку український народ пройшов тривалий і складний шлях. Велику роль у формуванні його національної самосвідомості відіграла естетика. Як складова частина духовної культури України вона відображає специфічний художньо-творчий досвід українського народу, який спирався на своєрідне емоційно-поетичне світосприйняття східних слов'ян. Саме воно визначало розвиток народної фантазії, самотутність символіки образотворчого мистецтва, музично-пісенної культури, а пізніше – соціально-психологічної прози, класичної драматургії і театру.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Етика. Предмет і завдання													
Тема 1. Предмет і завдання етики.	10	2		4		4							
Тема 2. Структура естетичної свідомості	16	4		4		8							
Тема 3. Основні естетичні категорії	16	4		4		8							
Разом за змістовим модулем 1	42	10		12		20							
Змістовий модуль 2. Особливості надходження радіонуклідів у навколишнє середовище													
Тема 4. Історичні закономірності художнього розвитку	16	4		4		8							
Тема 5. Модерністське мистецтво	16	4		4		8							
Тема 6. Українська естетика: історична традиція й сучасний стан	16	4		4		8							
Разом за змістовим модулем 2	48	12		12		24							
Усього годин	90	22		24		44							

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Естетика: теорія і проблеми Історичні етапи розвитку етики	4	

2.	Структура естетичної свідомості. Моральні цінності та моральна культура	4	
3.	Основні естетичні категорії	4	
4.	Історичні закономірності художнього розвитку	4	
5.	Модерністське мистецтво	4	
6.	Українська естетика: історична традиція і сучасний стан	4	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	На які застави спирались морально-етичні традиції християнства	4	
2.	Охарактеризуйте етичні погляди Сократа, Платона та Арістотеля	8	
3.	Охарактеризуйте етичні погляди мислителів Нового часу.	8	
4.	Розкрийте особливості етичної думки епохи Еллінізму, епікуреїзм і стоїцизм	8	
5.	Назвіть та поясніть основні принципи етичного аналізу.	8	
6.	Сучасні погляди на етику та естетику	8	

8. Методи навчання

Лекції, інтерактивні методи в процесі обговорення питань семінарського заняття.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання під час семінарських занять, оцінка за реферат, підсумковий контроль.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Об'єктом оцінювання знань здобувачів вищої освіти є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на заліку.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Завданням заліку є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту лабораторних робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних навчально-дослідних завдань (розрахунково-графічних робіт, рефератів тощо), контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем вищої освіти.

Оцінюється з кожної теми, п'ять питань. Кожна відповідь на питання Т1 – Т6 оцінюється в 2 бали.

Модульний контроль (МК) у вигляді аудиторних письмових робіт з кожної теми, десять питань по темам МК. Кожна відповідь на питання оцінюється в 2 бали.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	МК1	T4	T5	T6	МК2	
10	10	10	20	10	10	10	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D		
60–68	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Основна

1. Етика: Навч. посібник / Т. Г. Аболіна, В.В. Єфименко, О. М. Лінчук та ін. – К.: Либідь, 1992.
2. Етика: Навч. посібник / В. О. Лозовий, М.І. Панов та ін. – К.: Вища школа, 2004.
3. Малахов В.А. Етика. Курс лекцій. Навч. посібник. – 4-те вид. - К., Либідь, 2002. – 384 с.
4. Прибутько П. С. Етика: Посібник для підготовки до іспитів. – К.: ПАЛИВОДА, 2006.
5. Тофтул М. Г. Етика: навч. посіб. / М. Г. Тофтул. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – 416 с. – (Серія «Альма-матер»).

Допоміжна

1. Грушевський М. Про українську мову і українську школу. – К., 1991.
 2. Лугаенко В. С. Філософія безсмертя // Людина і світ. – 1969. – № 3, 4.
 3. Ортега-і Гассет Х. Кант // Вибрані твори. – К., 1994.
 4. Пронников В. О. Ладанов І. Д. Освіта в Японії. – К., 1991.
- Франко І. Я. Краса і секрети творчості. – К., 1980.

13. Інформаційні ресурси

1. www.mon.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського.
3. http://udpu.org.ua/viewpage.php?page_id=79 – електронні ресурси наукової бібліотеки УДПУ ім. Павла Тичини.